

Timo Ranta

EU-odysseia

EU-odysseia

Timo Ranta

© Timo Ranta

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-339-285-4

Prologi

10. heinäkuuta 1944 Vilho Jalmari Ranta viettää yön vartioiden Suomen rajaa Vuosalmella. Hän pelkää, että "naapuri" tulee rajan yli noin 50 metrin päästä ja tappaa hänet. Hän on 18-vuotias.

Vilhon kohtalo liittyy kansainvälisen politiikan täydelliseen epäonnistumiseen. On vain sattumaa, että hänellä oli poika, joka kirjoittaa tätä tekstiä.

1. Oppivuosi

Matkani Eurooppaan alkoi maaliskuisena sunnuntaina vuonna 1992. Tungen toimistoni viimeiset tavarat vuokrattuun pakettiautoon ja katselin kun puuterilumi leijaili öisellä parkkipaikalla. Vasta käynnistäessäni moottoria huomasin, etten ollut jättänyt mitään lähtöviestiä kenellekään. Hätkähdin, sillä asetelma oli tuttu. Asuessani Chicagossa sain tuttaviltani lempinimen Katoava Suomalainen, koska häivyin mielelläni yön selkään sanomatta kenellekään mitään.

Palasin takaisin toimistooni ja hain kopiokoneesta paperiarkin. Pitkän miettimisen jälkeen

kirjoitin siihen uuden työosoitteeni, en mitään muuta. Kopioin paperin kaikkiin postilokeroihin ja lähdin.

Kolmas Nainen -yhtyeen *Tästä asti aikaa* alkoi soida radiossa, kun pääsin valtatielle. Silloin tiesin, että paluuta ei ole.

Kun Helsingin punertava kajo ilmestyi taivaanrantaan, olin ajatellut kaiken valmiiksi. Jätän väitöskirjahaaveet vähäksi aikaa ja teen jotain napakkaa. En tosin tiennyt mitä.

Olin päässyt tutkijaksi projektiin, jonka tarkoitus oli selvittää mahdollisen EY-jäsenyyden vaikutukset suomalaisiin kuluttajiin. Puhuttiin kuluttajista, koska oltiin kauppakorkeakoulussa.

En ollut erityisen innostunut koko projektista. Halusin vain päästä Helsinkiin.

Kun ensimmäinen viinipullo korkattiin Liisankadun kommuunissani, tiesin että juuri tätä

tarvitsin. Taloni katolta näin mielestäni koko Helsingin, joka hengitti ja humisi allani. Haistelin ilmaa, joka oli ihana cocktail keväistä merta, tupakansavua ja kadulla kulkevien naisten parfyymeja. Olin kotona.

Työhuoneeni kauppakorkeakoulussa oli pieni mutta viihtyisä. Ikkunastani näki Runeberginkadulle, josta kantautui ratikan kolinaa pitkin iltaa, kun yritin saada tutkimusaiheestani otetta.

Tunsin integraatioteoriat mutta en keksinyt tapaa, jolla yhdistäisin ne suomalaiseen kuluttajaan. Päätin käyttää suurinta ja kenties ainoata vahvuuttani tutkijana, haastattelutaitoa. Lähdin kaupungille.

Suomen integraatiotutkimus oli keväällä 1992 lähes kokonaan taloustieteilijöiden käsissä. He olivat kiitollisia haastateltavia. Sanottavaa oli kertynyt paljon.

Suuri linja alkoi hahmottua, kun katselin haastattelujani paperilla. Integraatio ei tapahdu itsestään. Siitä ei tule automaattisia hyötyjä kenellekään, koska mikrotalous pyörii ihmisten varassa.

Olin niin innostunut aiheestani, että vietin kaiken aikani Runeberginkadulla. Rautatientori näytti sotatantereelta, kun kävelin töihin vapunpäivän aamuna. Aseman kulmalla nukkui siististi pukeutunut nuorimies ylioppilaslakki silmillä.

Sain riemukseni rahat Brysselin-matkaan. Halusin selvittää, miltä asia näyttää sieltä päin.

Laskeuduin Zaventemin lentokentälle kesäkuisena tiistaina. Ensimmäinen havaintoni oli pakahduttava kuumuus. Huomasin etsiskeleväni roskakoria, johon voisin jättää villaisen bleiserini, tutkijan univormun.

Terminaali toi mieleeni 1970-luvun James Bond –elokuvat: tupakansavua, nuhjaantuneita ylellisyystavaroita ja cocktail-baari.

Kun taksi kaartoi rautatieasemalta kohti Brysselin eteläistä keskustaa, ihastelin monumentaalisia rakennuksia, jotka olivat omi tuinen sekoitus Pariisia, Amsterdamia ja Moskovaa.

Hotellini ikkunasta näkyi loputon meri punatiilisiä harjakattoja. Bryssel vaikutti valtavalta kylältä. Asetuin sängylleni lepäämään.

Juuri sillä hetkellä naapurihuoneesta alkoivat kantautua rakastelun äänet. Ne jatkuivat huomattavan pitkään. Arvelin, että kyseessä oli hyvä merkki. Bryssel toivottaa minut tervetulleeksi.

Iltalenkkini suuntautui Kuninkaalliseen puistoon. Näin ensimmäistä kertaa elämässäni puskipiileskeleviä

kiilusilmäisiä miehiä. Kuninkaanlinnan valtava lippu oli mielestäni kovin likainen.

Aamulla, herättyäni etuajassa päätin kävellä haastateltavieni luokse. Se oli hyvä idea, koska sain ensi kosketukseni brysseliläiseen liikennekulttuuriin. Siihen kuuluu muun muassa mahdollisuus pysäköidä keskelle katuja, jos muistaa laittaa varoitusvilkut päälle. Mietin mitä siitä seuraisi Mannerheimintiellä.

Hämmästyin haastateltavien avoimuudesta. Kävi ilmi, että Brysselissä ei juuri ole salaisuuksia. Nimeltä mainiten kerrottiin, kuka Euroopan komissiossa ajaa mitäkin ja kuka haraa vastaan. Suomalainen tutkija herätti sympatiaa, mutta se ei ollut minulle uutta.

Päiväni päättyi Luxemburgin aukiolle, joka on nykyään EU-korttelin huvielämän keskus. Kesäkuussa 1992 sen baarit olivat vielä täynnä päätoimisia

asianharrastajia. Olutta tarjottiin pienistä laseista mutta se oli kylmää ja hyvää.

Kun lähdin aamukuudelta taksilla kentälle, hämmästelin yökerhoista purkautuvaa väkeä. "Se on normaalia", sanoi taksikuski. Huomasin myöhemmin, että brysseliläiset käyttävät mielellään sanaa normaali. Se vapauttaa sekä puhujan että kuulijan vastuusta.

Syksyllä istuin työhuoneessani entistä tiiviimmin. Yritin liittää suomalaisen kuluttajan kohtaloa laajempiin yhteyksiin, mutta vältin visusti kannanottoja, jotka olisivat tulkittavissa kommentteiksi EY-jäsenyyden puolesta tai sitä vastaan.

Lueskelin kuitenkin vapaina hetkinäni juuri hyväksyttyä Maastrichtin sopimusta. Se oli mielestäni yllättävän helppolukuinen. Pidin erityisesti sopimuksen

alkupäästä, jossa olin aistivinani jopa eräänlaista paatosta.

Jätin kuitenkin syntymässä olevan Euroopan unionin rauhaan ja päätin keskittyä talouteen, josta muutenkin Suomessa puhuttiin enemmän.

Marraskuun 10. päivä 1992 oli tuulinen ja kolea loppusyksyn tiistai. Tutkimukseni julkistettiin Kuluttajatutkimuskeskuksessa, jonne kävelin Pitkääsiltaa pitkin. Olin kirjoittanut raporttiin napakan tiivistelmän, jotta edes muutama toimittaja vaivautuisi paikalle. En oikeastaan jännittänyt koko tilaisuutta, koska tutkimuksesta puhuminen oli minulle tuttua ja mieluista puuhaa.

Ihmettelin miksi tutkimuskeskuksen pihalla oli lautasantenneilla varustettuja autoja ja marssin tomerasti saliin, jossa tutkimus oli tarkoitus julkistaa.

Tämä on tarina Suomen 20-vuotisesta EU-jäsenyydestä sisältäpäin nähtynä. Siinä pienet asiat muuttuvat suuriksi ja suuret vilahtavat ohi lähes huomaamatta. Tarinan päähenkilö huomaa pääsevänsä tapahtumien ytimeen puolivahingossa mutta voivansa vaikuttaa niiden kulkuun vain vähän.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi